

NEVŞEHİR ÜNİVERSİTESİ
KAPADOKYA ARAŞTIRMA VE UYGULAMA MERKEZİ (NEVKAM)

1. Uluslararası
NEVŞEHİR
TARİH VE KÜLTÜR
SEMPOZYUMU
BİLDİRİLERİ

16-19 Kasım 2011, **Nevşehir**

Editör

Yrd. Doç. Dr. Adem ÖGER

5. Cilt

1. Uluslararası Nevşehir Tarih ve Kültür Sempozyumu Bildirileri

Nevşehir Üniversitesi Yayınları: 2

Editör

Yrd. Doç. Dr. Adem ÖGER

ISBN: 978-605-4163-02-1 (tk)
978-605-4163-08-3 (5.cilt)

1. Baskı

Nisan, 2012 / Ankara

Kapak ve Sayfa Tasarımı

Grafiker®

Grafik-Ofset Matbaacılık Reklamcılık
Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.

1. Cadde 1396. Sokak No: 6
06520 (Oğuzlar Mahallesi)
Balgat-ANKARA

Tel : 0 312. 284 16 39 Pbx
Faks : 0 312. 284 37 27
E-mail : grafiker@grafiker.com.tr
Web : grafiker.com.tr

Baskı, Cilt

Grafiker®

Ofset Yayıncılık Ltd. Şti.

Kazım Karabekir Caddesi
Ali Kabakçı İşhanı 85/3
İskitler-ANKARA

Tel : 0 312. 384 00 18
Faks : 0 312. 342 16 52

DESTEKLERİ İÇİN

Nevşehir Valiliği'ne, Nevşehir Belediyesi'ne, TÜBİTAK'a,
Avanos Belediyesi'ne, Başdere Belediyesi'ne, Çat Belediyesi'ne,
Derinkuyu Belediyesi'ne, Göre Belediyesi'ne, Gülşehir Belediyesi'ne,
Göreme Belediyesi'ne, Hacıbekaş Belediyesi'ne, Kavak Belediyesi'ne,
Mustafapaşa Belediyesi'ne, Uçhisar Belediyesi'ne, Ürgüp Belediyesi'ne

TEŞEKKÜRLERİMİZLE

İÇİNDEKİLER

BİLDİRİLER

(Bildiriler Alfabetik Olarak Sıralanmıştır)

Maria ANDALORO

Yeni Tokalı Kilisesi: Bir Diğer Tabir ile Kapadokya'nın *Sistin Şapeli* 5

Mehmet ÇERİBAŞ

Hacı Bektaş Velî Velâyetnâmesi Örneğinde
Türkistan'dan Anadolu'ya Türk Anlatı Geleneği 27

Mehmet HAZAR- Zafer YEŞİLÖZ- Cevdet İLHAN

Nevşehirli Hattat Muallim Ahmet Naci Gürsoy 51

Mehmet KARAASLAN

Kapadokya Bölgesi Yemek Kültürü Üzerine Bazı Değerlendirmeler 97

Mehmet KAYA

XIX. Yüzyıl ve XX. Yüzyıl Başlarında
Nevşehir Kazasının Sosyal ve Ekonomik Durumu 105

Mehmet MERCAN

Nevşehir'de Eğitim ve Kültür Hayatı (1875 – 1900) 123

Mehmet TÜTÜNCÜ

Hacı Bektaş Külliyesinin Kitabeleri 141

Meral HAKMAN

Antik Dönemde Nevşehir'de Mithra Kültünün
Varlığına Dair Bir Değerlendirme 163

Metin ARIKAN- Tuğba BAYRAKDARLAR

Arzu ile Kamber Hikâyesinin Nevşehir Varyantları ile
Azerbaycan Varyantının Mukayesesi 175

Mine ÇELİKÖZ- E. Elhan ÖZUS- Filiz ERDEN

Nevşehir Yöresi Geleneksel Kıyafetlerinden Günümüze Yansımalar 199

Mine HOŞCAN BİLGE

Handan Öztürk'ün "Yalnız Bebekler" Adlı Eserinin Edebi Metin ve
"Yüzyıllar Önce Kapadokya" Üzerinden İnceleme ve Değerlendirilmesi..... 223

Miyase ÇAĞDAŞ- Aysel ÇAĞDAŞ- Gülay TEMİZ

Nevşehir'de Üretilen Kültürel Bebeklerin Giyim ve
Aksesuar Özelliklerinin İncelenmesi 229

Mona PAŞAPUR- Seda ŞAHİN

İki Farklı Coğrafyadan Kaya Mimarisinde Ortak Yaklaşımlar/Saptamalar:
Göreme (Türkiye) - Kandovan (İran)..... 249

Murat GÜR

Yaşar Kemal'in Periler Diyarına Yolculuk:
Bu Diyar Baştanbaşa: Peri Bacaları 267

Mustafa ARSLAN- Salih GÜLERER

Ortak Bellekte Hacı Bektaş-ı Veli ve Hacım Sultan 275

Mustafa KAYA

Ürgüplü Şairler..... 285

Mustafa KESKİN

Türk-İslam Medeniyetinin Ayırt Edici
Kurumlarından Biri Olarak Kervansaraylar..... 299

Mustafa OFLAZ

16. Yüzyıl Sonlarında Ürgüp Kazası 313

Muzaffer DEMİR

Kappadokia Kralı Arkhelaos 331

Nart COŞKUN

Potansiyel Çökme Çukurlarının Elektrik Özdirenç Yöntemi ile Araştırılması:
Modelleme Çalışmaları..... 361

Nebi ÖZDEMİR

Kültür Turizmi Kültürel Ekonomik Yaklaşım Açısından
Kültür ve Turizm İşbirliğinin Önemi 375

Nejdet GÖK

Nevşehir Şer'iyye Sicilleri'nin Sosyal Tarih Açısından Önemi ve
Nevşehir Sicilleri Üzerinde Yapılan Lisansüstü Çalışmalar 401

Nermin ŞAMAN DOĞAN

Nevşehir ve Çevresindeki Selçuklu Kervansaraylarının
Süsleme Programı Üzerine Görüşler..... 411

YAŞAR KEMAL'İN PERİLER DİYARINA YOLCULUK: BU DİYAR BAŞTANBAŞA: PERİ BACALARI

JOURNEY TO YAŞAR KEMAL'S FAIRY LAND:
BU DİYARBAŞTANBAŞA: PERİ BACALARI

Murat GÜR*

ÖZET

Yaşar Kemal, *Bu Diyar Baştanbaşa: Peri Bacaları* başlığını taşıyan röportaj-öykü serisinde Anadolu'nun çeşitli şehirlerini gezerek, bu şehirlerde yaşadıklarını, Anadolu insanının ve doğasının gerçeğini, kendine özgü üslubuyla öyküleştirilmektedir. Yazarın öykülerinde Çukurova ve Kayseri'den sonra durağı Nevşehir'dir. Nevşehir, onun diliyle periler diyarına dönüşür ve o, bu diyarın efsanelerini araştırmaya karar verir.

Okur, Yaşar Kemal'in üslubuyla, Nevşehir insanının hayatına, kültürüne, inançlarına ve Nevşehir halk anlatılarında yer alan perilerin düğünlerine, aşklarına, peri bacalarının efsanelerine şahit olur. Bu çalışmanın sınırları çerçevesinde *Bu Diyar Baştanbaşa: Peri Bacaları* isimli öykü kitabından hareketle, önce Yaşar Kemal'in gözüyle Nevşehir betimlemeleri incelenecek, daha sonra yazarın Nevşehir sözlü kültür geleneğinden nasıl yararlandığı tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Nevşehir, Peri Bacaları, Nevşehir Sözlü Kültür Geleneği

ABSTRACT

'In *Bu Diyar Baştanbaşa: Peri Bacaları*' entitled interview-story series, Yaşar Kemal, visiting various cities of Anatolia, tells about what he lived in these cities, the truth of Anatolian people and their na-

---

* Nevşehir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, TDE Anabilim Dalı,
e-posta: muratgur58@gmail.com

ture in a unique way. In the stories of the author, Nevşehir is the next stop after Çukurova and Kayseri. Nevşehir, in his language, turns out to be a fairy land and he decides to search the myth of this land.

Through the style of Yaşar Kemal, readers become witnesses of the lives of Nevşehir people, their culture, their beliefs and loves, weddings of the fairies that are told in folk stories, the legend of fairy chimneys. In the scope of this work, based on the story book '*Bu Diyar Baştanbaşa: Peri Bacaları*', firstly the depictions of Nevşehir from the eyes of Yaşar Kemal will be examined, then it will be discussed how the author took advantage of the oral culture of Nevşehir.

Key Words: Nevşehir, Fairy Chimneys, Nevşehir tradition of oral culture

Dersin ki Asyanın bozkırından çadırlarını alıp, atlarına binip, devesini, koyununu, keçisini, malını toplayıp Anadolu'ya bir periler kavmi geldi. Her biri bir taş dokundu, nakış oldu. Tuttuğu taş nakış oldu. Sonra kümbet oldu, cami, kervansaray, han oldu... Kafan bir an periler üzerine çalışmışsa bu böyledir. Çaresiz. (Yaşar Kemal: 2003, 57)

Yaşar Kemal, Günil Ayaydın Cebesinin tabiriyle, binlerce sayfayı bulan romanları, onlarca öyküsü ve yarattığı yüzlerce karakterle, şiir, tiyatro, röportaj gibi edebiyatın diğer türlerinde verdiği ürünlerle, makaleleri ve araştırmalarıyla 20. Yüzyıl Türk edebiyatının en büyük yazarlarından biridir (2003, 1). Yaşar Kemal, gazetecilik yaptığı yıllarda, Anadolu coğrafyasının birçok şehrini gezerek, kendi deyişle "Anadolu'yu bütün tadiyla, acısıyla, macerasıyla" tanımıştır (Andaç: 2002, 8). Yazarın eserlerinde de anlatı mekânı Çukurova başta olmak üzere bütün bir Anadolu'yu kapsar.

Bu Diyar Baştanbaşa: Peri Bacaları isimli röportaj öykü serisinde yazar, Anadolu'nun çeşitli şehirlerinde yaşadıklarını, Anadolu insanının ve doğasının gerçeklerini kendine özgü üslubu ile öyküleştirmektedir. "Peri Bacaları" başlığını taşıyan röportaj öyküsünde yazarın, Çukurova ve Kayseri'den sonraki durağı Nevşehir yöresidir. Nevşehir yöresi, onun diliyle "periler diyarı"na dönüşür ve o, bu diyarın efsanelerini araştırmaya karar verir.

Okur, Yaşar Kemal'in üslubu ile, yöre insanının yaşayışına, kültürüne, inançlarına ve halk anlatılarında yer alan perilerin düğünlerine, aşklarına

ve efsanelerine şahit olur. Bu çalışmanın sınırları çerçevesinde, önce Yaşar Kemal'in gözüyle Nevşehir betimlemeleri incelenecek, daha sonra yazarın sözlü kültür geleneğinden nasıl yararlandığı tartışılacaktır.

Feridun Andaç'ın, Yaşar Kemal ile yaptığı söyleşide yazar, "gezdiği her şehrin, tarihini coğrafyasını okuyarak o şehirlerde yaşamaya çalıştığını, bu ülkenin doğasını ve insanını tanımasının kendisi için bir zenginlik olduğunu" ifade eder (Andaç: 2002, 8). Bu zenginlik, "Peri Bacaları" isimli röportaj öyküsünde de görülebilir. Nevşehir yöresinin eğitim durumundan yaşam biçimine, tarihinden mimarisine kadar yöreyle ilgili birçok şey Yaşar Kemal'in diliyle yeniden anlatılır.

Yazarın gözüyle Nevşehir yöresi "bir periler memleketi", "periler diyarıdır". Yazar öykü boyunca bu yöreden, olağanüstü bir yer olarak bahseder. Ona göre, "yüreğinde iyiliği, sevgisi, aşkı olanlar, bu memlekette çok şey görürler" (Yaşar Kemal: 2003, 58). Bu memleket ona göre başka bir dünyadır ve o bu dünyaya ilk girişini şöyle anlatır:

Sonra bir köye geldik. O köyden sonradır ki peri bacaları başladı. Dünya başkalaştı. Biz kendi dünyamızdan, bildiğimiz taştan topraktan koptuk. Gökyüzü başkalaştı. Dağlar, ağaçlar başkalaştı. Bağların beyaz, ufalmış gibi topraktan bir yeşilliği var, fışkırmış gibi... Beyazlıktan dumanlanarak, terütaze, su gibi, yapışmış bir yeşillik tütüyor. Bu kurakta, bu yangında, bu çölümsü belalı dünyada bu seriliş, bu yeşillik bir büyü gibi. (2003, 65).

Bu şekilde kendini farklı bir dünyada algılayan yazar, yörede sırasıyla Ürgüp, Ortahisar ve Göreme'yi gezer. Gezdiği bölgelerin, tarihî ve turistik yerleri hakkında kısa bilgiler verir. Bazen bölge toprağının yapısını, bazen yetişen bitkilerini anlatır. "Periler dünyası" adını verdiği bu yöredeki köylerden yüzlerce efsane derlemeyi düşünür (2003, 67). Bu düşüncesini söylediği Mustafa'dan ise şu yanıtı alır: "Bu köyler senin bildiğin köyler değil, hepsi okuryazar. Osmanlı'dan beri okul var bu köyde. Öyle efsaneye mefsaneye inanacağı zor bulursun" (2003, 67).

Yaşar Kemal'in 1957 yılında Nevşehir yöresine yaptığı gezi sırasında bu öyküyü yazdığı göz önüne alınırsa, eserin yöre halkının eğitim durumunu yansıttığı düşünülebilir. Yazar, halkbilimci edasıyla, efsaneler derlemek için köylülere değişik sorular sorarak onları sıkıştırır. Ancak, yöre halkı efsane-

ye inanmayı ahmaklık, periye cine inanmayı cahillik olarak görür. Yaşar Kemal, peri efsaneleri derlemeyi beklerken köylüden aldığı cevaplar, peri bacalarının jeolojik oluşumuyla ilgilidir (2003, 68).

Eserde, yörenin eğitim durumunun yanında gelir kaynakları, yaşam biçimi ve inanışları ile ilgili bilgilere de rastlanır. Yazar, Ürgüp'ten "asırlardan beri şarabın, üzümün en güzeli çıkan memleket" olarak bahseder (2003, 64). Hükümet'in yaptırdığı şarap fabrikasının, yapıldığı zaman gördüğü tepki ve dönemde yöre ekonomisine katkısı anlatılır (2003, 64). Eserde, kuyulardan, sarnıçlara, derelere kadar tarımsal sulama olanaklarını da görmek mümkündür. Yazar, Üzengi deresi civarlarına gelince, önce bölgeyi tüm özellikleriyle gözler önüne sermekte, daha sonra bölgede bulunan güvercinliklerden şöyle söz etmektedir:

Mehmet Bey:

"Bir güvercinlik, küçük bir servet demektir. Orta bir güvercinliğin fiyatı 3000-4000 lira arasındadır," diyor. "Güvercin gübresi en makul gübredir. Suni gübre tarlalara zararlı oluyor. Yakıyor toprağı. Halbuki güvercin gübresi toprağı can verir. Verimini birkaç misli yükseltir. Güvercin gübresi çok pahalı satılır. Mesela güvercinliğini satan adam, en fakir düşmüş adam sayılır burada..." (2003, 81).

Bu örnekte olduğu gibi eserin birçok yerinde, bölge halkının tarımla uğraştığından, kullandığı gübreye, sosyal hayatlarından, inanışlarına birçok halkbilimi ögesi eser içerisinde görülmektedir. Bunların yanında Yaşar Kemal, bölgenin tarihinden, peri bacalarının ne amaçlar için kullanıldığına kadar, çeşitli bilgiyi de öykünün içerisine sokar. Mağara devri insanlarından, Tunç devri insanlarına, Kapadokya Grekleri'nden, Moğol ve Bizans istilalarına kadar bölgede yaşayan milyonlarca insan olduğunu ve her birinin biz iz bıraktığını düşünür (2003, 77).

Yazar daha sonra, tarihî ve turistik olarak gördüğü mekânları, kiliseleri anlatır. Sak kalesi, Elmalı Kilise, Karanlık Kilise ve Tokalı Kilise'den tarihî ve mimari özellikleri ile eserde söz edilmektedir. Kiliselerin yapıları, içerisinde bulunan resimleri, resimlerin içerikleri ve resimlerde kullanılan boyalar yazar tarafından neredeyse bir turist rehberi kimliğiyle okura yansıtılmaktadır.

Öyküde, Yaşar Kemal'in asıl amacının ise başka bir dünya olarak gördüğü bu yörenin efsanelerini derlemek olduğu söylenebilir. Yöre halkı her

ne kadar okumuştansa, Yaşar Kemal'e göre burası öyle bir diyardır ki, dünyanın en katı insanları, fizikçileri, kimyagerleri, atomcuları bile, burada bir efsane dünyası yaratabilir (2003, 67). Buna inanan yazar, her ipucunu takip ederek efsaneleri derlemeye başlar ve bunun için de yörenin en yaşlı insanlarını arar.

Yaşar Kemal'in dilinde bu yöre, bir peri bacaları ormanı, "yürüyen, duran, hemen kalkıp koşacakmış gibi tetikte duran, uçmaya hazırlanan, at, insan, kuş, fil, türlü başlarla" saymakla bitmeyen yüzlerce şekille peri bacaları günün her saatinde farklı bir renge bürünen bir heykel ormanı olarak betimlenir (2003, 71). O, her şeklin bir efsanesi olduğunu düşünür. Buradan yola çıkarak ilk anlattığı efsaneler de taş kesilme efsaneleridir. Yaşar Kemal Göreme, eski adıyla Maçan'daki peri bacaları hakkında derlediği ilk efsaneyi şu şekilde anlatır:

Bu türlü biçimlere, türlü hareketlere halk burada türlü efsaneler yaratmıştır. Maçandaki bacalar ormanının efsanesi şudur:

Zamanında buralar güzel bir ülkeymiş. Bereket fıskırmış topraktan. İnsanlar birbirlerini sayarlarmış, severlermiş. Fakiri fakir, zengini zengin değilmiş. Hırsızlık, katillik yokmuş. Üzümler ballı, buğdaylar taneliymiş. Bura halkının bir tek kaygısı varmış, o da ölümden... Bir kapalı ülkeymiş. O yüzden de kimler, kimsecikler, yani istilacılar uğramazmış. Bu yüzden de askerleri azmış. Askeri ne yapınlar! Yıllardan bir yıl, günlerden bir gün bakmışlar ki, Maçandan beri yazıyı, yabancı tutmuş bir ordu gelir, yakıp yıkıp gelir. Asker yok karşı koyacak... Bütün halk, gözleri yaşlı, toplanmışlar bir tepeye gelenleri seyredelermiş... Ne gelir elden! Ölümünden ölüm beğen... Korkudan titrer, vaveylaları gökyüzünü tutarken, bir bakmışlar ki önlerinden çekilip duran, az sonra ülkelerini darmadağın edecek ordu yerinden kımıldamaz. Aman bu nasıl iş? Gece olmuş ordu kımıldamamış, sabah olmuş gene öyle. Ertesi, daha ertesi gün ordu durup durur. Cesaret edip ordunun yanına varamamış kimse. En sonunda bir çoban, değneğini havaya fırlatıp, "Ölümse de ölüm. Ben varacağım duran ordunun yanına," demiş. Koşarak inmiş koyağa. Varmış ki, bir de ne görsün, ordu tüm taş kesmiş... Haber vermiş, güzel ülkede toy düğün başlamış. Kırk gün kırk gece.

İşte şimdi Maçanda, bir ordu, peri bacalarına kesmiş bir ordu donmuş kalmış. Yum gözünü ordu hareket edecek gibi. Mızrakları ellerinde, silahları bellerinde saf saf olmuş bir ordu. (2003, 73)

Bu efsaneden sonra yazar, daha birçok efsane derlediğini ve bunları zamanı geldiğinde anlatacağını belirtir. Yörede tanıştığı ve efsaneleri derlediği insanlardan bahseder. Bölgedeki kiliselerin kubbelerinin nasıl yapıldığını, kiliselerin ve içlerinde bulunan resimlerin neden ve nasıl tahrip olduklarından söz ettikten sonra, Üzengi deresi yakınlarında gördüğü bir deve heykelinin efsanesini derlemeyi düşünür. Gördüğü ikmiş bir deve heykelidir. Ona göre en usta heykeltarihi, bir deve heykeli yapmaya kalksa, yıllarca uğraşsa, yapsa yapsa ancak bu kadar güzelini yapabilir (2003, 80). Bu yüzden, bu heykelin mutlaka bir efsanesi olması gerektiğini düşünerek onunla birlikte bölgeyi gezen kâtip memuru Mehmet Bey'e sorar. Mehmet Bey ise deve heykelinin efsanesini şöyle anlatır:

Ak sakallı bir ihtiyarımış deveci. Sakalı uzun. Yıl kıtlık yılıymış. Deveci çok uzaklardan, bir yerlerden çocuklarına yiyecek getiriyormuş. Nereden almışsa almış, denkerleri, çuvalları yiyecek doluymuş. Dereyi geçip, kayalığın üstüne varınca yolu, karşısına bir sürü aç, perişan çocuklar çıkmış, birer parça, birer parça onlara vermiş yiyecekten... Sonra duyan gelmiş, duyan gelmiş, herkese vermiş. Bir de bakmış ki ne denkerde, ne çuvallarda zırnık kadar bir şey kalmamış. Devesini oraya ıktırmış. Başlamış dövünmeye: "Çocuklarıma ne götüreyim, ne götüreyim? Çocuklarımla rızkını el aleme dağıttım. Taş olayım. Taş olayım. Taş olayım daha iyi. Keşke taş olsam." Gece çökmüş, sabah olmuş. Oradan geçen köylüler bakmışlar ki, yolun üst başında, kayaların üstünde taş olmuş bir deve, yanı başında da taş olmuş bir ihtiyar. O gün bugündür, deve, ihtiyar orada öyle durup dururmuş. (2003, 81).

Yaşar Kemal'e göre, peri bacaları efsaneleri, Kavak, Avcılar, Maçan, Üçhisar, Ortahisar, Ürgüp, Avanos, İncesu, Nevşehir ve Hasan Dağı bölgelerini kapsayan geniş bir alanın ortak malıdır (2003, 84). O, bölgeden öğreneceğini öğrenmiş, kendi tabiriyle bu periler diyarında gittiği hiçbir yerden eli boş dönmemiştir.

Yazarın taş kesilme efsanelerinden sonra bölgede derlediği ve eserinde yer verdiği efsaneler, periler üzerine olan efsanelerdir. Bu efsanelerde okur, perilerin yaşayışına, inanışlarına, aşklarına ve düğünlerine şahit olur. Yazar, bölgedeki efsanelerin birçoğunun "ışık üstüne" anlatıldığını söyler (2003, 86). Gençliğinde işinde gücünde, çalışkan bir adama yaşlılığında perilerin baktığı ve kimseye muhtaç etmediği bir efsane anlattıktan sonra, yöredeki peri inanışlarından söz eder (2003, 84).

Yörede anlatılan yedi tür peri taifesi olduğunu söyler. Bu peri taifelerinin çoğu Sünni, bir kısmı da gavurdur. Sünniler, iyi insanların dostudur ve inanişâ göre bu taifeden olan periler Göreme ve Maçan'ı yurt tutmuşlardır. Her peri taifesi, haftanın bir gününe hükmeder ve peri padişahı o güne hükmeden taife içinden seçilmiştir. Bu inanişâ göre, geceleri Göreme'ye gidilmezmiş çünkü bir pir-i ebedi, elinde ışıkla geceleri Göreme'de bekçilik yaparmış (2003, 86).

Yazar yörede inanılan peri taifelerini ile birlikte bir insana âşık olan peri kızının efsanesine, peri düğünü masalına ve bir ışık görüp yıllarca o ışığın peşinde koşarak şair olan bir âşığın hikâyesine eserinde yer verir. Yaşar Kemal'in metninde periler bu bölgede insanlarla beraber huzur içinde yaşarlar.

Yaşar Kemal, Nevşehir'i yazarken, yöre insanının tutkularını, inanişâlarını ve yaşamlarını bir bütün içinde verir. Yazar, sosyal konumu ne olursa olsun, yaşamların beslendiği kaynağın, halk bilgisi olduğunu bilir ve onu ortaya çıkarır. Bununla birlikte eserde kendine özgü üslubuyla canlı bir doğa betimlemesi yapar, bütün insanlar doğayla bir bütünlük içinde sergilenir. Nevşehir yöresi efsanelerini de doğadan çıkarır. Doğa nefes alıp verir, Yaşar Kemal'in diğer eserlerinde de olduğu gibi insanoğlu ile birlikte yaşar.

Bu Diyar Baştanbaşa: Peri Bacaları isimli röportaj öyküsüne bir anlatı olarak bakıldığında ise yazarın, sözlü gelenekten aldığı bir takım anlatı biçimlerini de, öykünün yapısı içine soktuğu görülebilir. Okur, kendini bazen anlatının içinde, bazen de bir hikâye anlatıcısının karşısında bulur. Zaman zaman yazar ile özdeşleşen anlatıcı, tanık anlatıcı konumuna taşınarak, yazar geleneksel bir anlatıcı konumuna gelir. Gerçek olay, yer ve kişilere yapılan göndermeler anlatının gerçekliğini artırır. Böylece okur da bir dinleyici olarak metnin içine çekilir ve anlatı, Ayaydın Cebe'nin tabiriyle "yaşayan bir anlatı"ya dönüştürülür (2003, 217).

Bu yaşayan anlatının içinde de Yaşar Kemal'in okura, anlatıyı devam ettirmesi için bir önerisi vardır: "Uzun zaman kalabilseydim bu periler diyarında, daha çok güzel efsaneler derleyebilirdim. Bundan ötesi genç folklorculara düşer. Gitsinler, bir toprak parçasından dolayı ne güzel efsaneler doğuyormuş görsünler, derlesinler " (Yaşar Kemal: 2003, 86).

Kaynaklar

- Andaç, Feridun. "Yaşar Kemal'in Sözlerinde Yaşamak". Söyleşiyi yapan: Feridun Andaç. *Adam Sanat* 197 (Haziran 2002): 6-22. Yaşar Kemal Özel Sayısı.
- Ayaydın Cebe, Günil. "Yaşar Kemal'in İstanbul'una Çevreci Bir Yolculuk" Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Ankara: Bilkent Üniversitesi Türk Edebiyatı Bölümü, 2003.
- Yaşar Kemal. *Bu Diyar Baştan Başa 3: Peri Bacaları*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2003.